

Harasztiné Bata Zsuzsanna, ny. óv odapedagógus

Báránfelhők alatt vadlibák úsznak az égen - mese, felnőtteknek is

A fehérszalagos kislányok emlékeiben, meséiben ott vannak a falusi évszakok, tavasz, nyár, ős és tél ajándékai, mi mindent megfigyeltek, s mire felnőttek, mennyi tapasztalattal élnek, amit igyekeznek tovább adni ifjabbaknak. A szépségekre, örök értékekre hívják fel a kisgyerekek figyelmét, hogy a látvány a szemnek gyönyörű, de mindenkinek saját magának kell begyűjteni, azt emlékezetében tárolni, egész életében megőrizni, mint a vadlibás történetet a gyermekkorából. A kisebbik fehérszalagos lányka falun maradt a szülőkkel, a másik a fővárosba jött nagymamához, budai iskolába tanulni.

Ősz volt akkor is. A rózsadombi platánok levelei sárgán-ezüstösen hullottak az ágakról, a kéregdarabkák a fatörzsről peregtek le a fa tövéhez. Finom őszi füst szállt fel a kertekben, ahol a faleveleket égették.

1956 meleg fényes őszi napjaiban titkok lebbentek fel, az emberek szívében valami megremegett, valamitől meg akartak válni, újat akartak, reményt, biztonságos jövőt. A városba érkező fehérszalagos kislány látta, érezte, tapasztalta a felnőttek igyekezetét, aztán kis idő múlva szirénák zúgtak és pincék folyosóin várakoztak az emberek, ő maga is félve ment éjjel a pincébe nagymamájával, mert furcsa zajok voltak a közelben, épületek dőltek össze. Várták a pincelakók, hogy mit hoz a Holnap.

Most ez az emlék jön elő, mert az égen a madarak röpte V- alakban, a victoire- a győzelem jelére utalt akkor is. Ez jelent meg az égen, a falun maradt szalagos kislánynak is, aki láthatta ugyanazokat a vándormadarakat, de nem sejtette, hogy mi zajlik a fővárosban, hallhatta a felnőttek titkolózását. Látta, hogy a vadlibák elhúznak a falu felett. A szép csöndes őszben hallgatta rádióban a híreket szüleivel együtt.

Telt, múlt az idő és a nagyobbik szalagos leány decemberben havazásban visszatért a faluba, úttalan utakon jött a nagy hóban vissza a szülőkhöz, a fővárosi álom elrepült, 3 három hónap alatt. Mély csönd ült a tájra és a szívekre. A pince rossz emléke elmúlt, azóta rengeteg idő telt s 2018 őszén, mint minden ősszel, most is Délnek indulnak a másutt telető madarak.

Mesében minden lehetséges, még az is, hogy Lúdanyó vagy Lúdapó vezeti a réten patakhöz a vadlibákat, de a levegőben, V- alakban egy világot járt vadlúd áll élükre a vándormadaraknak, amikor érzi és a többiek is megérik, hogy a hideg idő miatt befagy az édesvízű tó. A nádas sem rejti már el a fészkeket. A tojásokból kikelt idei vadlibák felnőttek, de még nem jártak Délen. Most odarepülnek, ahová a szepezdi fecskék szálltak el szeptemberben.

De miért is mentek el a fecskék vagy miért indulnak most a darvak, vadlibák?

Észak felől repültek felénk, a Tata környéki tónál megpihennek és mennek tovább, de nem a fázástól félnek, hanem attól, hogy nem találnak eleséget se vízben, se tóparton, sem eresz alatt vagy istállók közelében. Száz és ezer liba repül, úszik a délelőtti fényben november 1-én, amikor a nap hihetetlenül melegen süt, szinte visszatartva az útnak indulókat, hogy maradjanak még. Ősztönösen érzik belül, hogy a novemberi kellemes meleg nem kedvez majd nekik, ha maradnak. Ezek a vadlibák most a vezérlúdat követik, s közülük támad majd az, amelyik visszavezeti őket tavasszal a megszokott három-évszakos lakóhelyükre. Ha egyik-másik gyenge vagy beteg, itt maradhat, akad mindig valaki, aki táplálni fogja, amíg felerősödik. Az elrepültek között ott lehet a mamája, vagy a párja, tehát visszavárja őket.

Most a fehér tollasok, a barna és szürke tollú vadlibák repülnek, elnyeli őket a messzeség. **A fővárosi fehérszalagos kislány felnőtt, mereng, emlékezik és figyel a percre a pillanatra, ahogy távolodik maga is a várostól.**

Az országút mentén rezgőnyárfa színesedik, az ezüstös levelű nyárfa sárgul. Libeg – lebeg - rezeget a fényben- mintha halhatatlan csilingelést üzenne. A vörös juhar levele is hullik, de az akác megújult, a levélszáron tizenhárom új zöld levélke nő, megtévedve, mint a vadgesztenye, mely kibontotta-kinyitotta lámpácskáit az őszi meleg eső után. A rejtett rügyekből zölden üdén új levelek bújnak elő, miközben a másik ágán a régi lebeg sárgán.

Őzek bukkannak fel a friss szántáson a távolban.

Dolmányos varjú keres valamit a földön szép ezüst kabátjában, mellényében, fekete sapkában. A **fekete varjú** hegyes sárga csőrével felkapja a lehullott diót, útjelző köhöz, úttest aszfaltjához törli, veri, vágja, aztán megnyílik a burok, a héj és a kis dióbél öröm lesz számára.

Öreg fát kopogtat a **harkály**, piros a feje, fekete a mellénye, fehér az inge, hátán a fekete palást. Ütemesen kocogtatja a korhadtt diófát, nem a dió kell neki, hanem az, amitől a fa belül üresen kong, mert üreges és valami vagy valaki bent lakik a törzsben. Mondják, hogy az ütemes kocogtatás percenként több százra tehető és a kis feje szinte szétreped az erőtől és zajtól, de ha megvan a hernyó vagy valami hozzá hasonló, az, az elégedettség számára. A fák doktora tudja, hogy hol van a bajt okozó százlábú vagy lepkebáb.

Csiga mászik át az országúton. Gyerekek szaladnak utána, hogy megmentse s kérdezik:

- *Nem félsz csigabiga, hogy valami baj ér?*

- *Miféle baj? - kérdi a csiga, - sietek, ahogy tudok, nedves az út, hasamon csúszok, nem lesz baj.*

Á, csak a túlsó oldalra akarok átélni.

Segít a két gyerek, elviszik a vizes fübe az ártatlant, az oktalant, mert nincs benne semmi félelem, felmérni sem tudja, milyen messze van az út túlsó partja.

Sün dökög át az úton. A gyerekek kérdik:

- *Hova-hova, Süni?*

A Sün nem válaszol. Gombóccá formálódik, néma, szúrós és megfoghatatlan, de kis idő múlva ismét előtűnik két apró szeme, hegyes orra. Szedi a lábát. szinte gurul. Kései szülött, de biztos elér a sünök rejtekhelyéhez, a mamájához, s a többi kicsi sünhöz, s összebújva átalusszák a telet.

Nézik a gyerekek, nevetnek. Addig is, amíg itt az úton állnak, nincs semmi veszély, autó ritkán jár erre, lovaskocsi sem jön már, még szántó vető vagy arató gép sem, hisz az aratásnak vége már réges-rég, de van, aki most veti az őszi árpát óriás géppel, a mag kikel novemberben, áttelel az esők után. Az őszi vetésű búza kikelt már. Víztócsák vannak az utak mentén és a szántóföldeken.

A homokos vidékén, a kavicsbányák tavaiban fehér gémegek, vízi madarak nézik a V-alakban repülőket, s talán ők is mennének, de nincs vezér közöttük.

Még jó idő van, de holnap már a hegyek felől hópelyhet hoz majd a szél, s akkor késő lesz az induláshoz.

A nap most melegen süt. A bükk levelei sárga-barna pöttyösen hullanak a földre.

Rend van a természetben, ahol növények és állatok élnek saját törvényeik szerint, de előfordul néha “rendetlenség” egy akaratos csiga – bigánál vagy önféjú süninél, a közeli ház kerítése mögött ugató zsemleszínű kutyánál, narancssárga, -Cicero névre hallgató, -perzsa macskánál, mely szobacica, de egész éjjel az utcán bolyong.

Pandur kutya és Karcsi kutya egyazon család ebei, az egyik pici, a másik nagy, és mégis egyenrangúnak érzi magát a kicsi a naggyal, fenyegetően ugat, amikor a fehérszalagos hajdani kislány, felnőttként megy el a ház előtt, de a kutyák is látják a V-alakban repülő vadludakat is, melyeknek egy a célja, elérni a tengeren túli tájakat, az ottani nádas tavakat.

De ami még fontosabb lenne, - erre gondol most a felnőtt, - **hogy rend legyen az emberek világában is! Látja most, hogy** sárga újságlapok szállnak a levegőben, régi sárga villamosok döcögnek a villámgyors digitális vezérlésű suhanó villamosok sinein, a múltat idézik a ballonkabátos fiatalok, akik barátságosan osztják a régi újságok másolatát ingyen.

Van, aki utána nyúl, van, aki fejét elfordítja, de tudnia kell, hogy a múltat nem lehet végképp eltörölni. A régi, **történelmi dátumot, most a vadlibák és a hulló falevelek idézik elő.** Mindig lesz egy éppen aktuális jel, szimbólum, mely frissen tartja az emlékező fejében a gondolatokat.

Hol van már a fehér szalag, mely mostanság ellenállásra vagy épp tartózkodásra inti a felnőtteket, vagy valaminek a tagadásra. A piros lehet az öröm és a lázadás színe, a nemzeti három szín a nemzettudaté, a fekete a gyászé, a rózsaszín az együttérzésé, a szolidaritásé, de hogy a fehérből miért lett kérdőjel? Ki tudja? Valamikor az ártatlanság színe és jele volt.

Ami fontos, végül az, hogy mindenek felett és ellenére, rend legyen az emberek világában is, hogy kézen fogják gyermekeiket az ünnepeken intve-óvón, a nagy kérdésekben döntésekben, hogy megértsék, megéljék, mi a nemes, mi a fontos, mi az értékes? Azaz a szerető érintés, a másik iránti tisztelet és az igazság az egymás mellett való együttélés szabályait betartva.